

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
С.П. Семенця про дисертаційну роботу Володимира Васильовича Свиридюка
**"Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх
магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу"**,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Соціальне замовлення на конкурентоздатного фахівця, діяльну особистість, спроможну навчатися впродовж життя, зумовили розроблення й науково-теоретичне обґрунтування компетентнісної моделі освіти. Для її ефективного запровадження необхідна титанічна робота, що, власне кажучи, реалізовує метод сходження від абстрактного (загального) до конкретного (часткового), ураховує специфіку галузей освіти (предметів або дисциплін), змінює не тільки форму, але й зміст. Наразі однією із ключових вимог до змістового компонента компетентнісно-орієнтованої освіти є його релевантність інформаційно-технологічному етапу розвитку суспільства, відповідність засадничим положенням технологічного підходу. Саме в умовах інформатизації освіти потребує наукового вирішення проблема формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу. Згідно з задумом дисертанта вирішення зазначеної проблеми, з одного боку, забезпечить вагомість запровадження методів наукометрії в підготовці магістрів медсестринства, а з іншого – слугуватиме вирішенню низки суперечностей, серед яких ключовим називаємо протиріччя між нагальною потребою реформування галузі охорони здоров'я та змістом професійної підготовки магістрів медсестринства в закладах вищої медичної освіти.

Насправді практичне впровадження наукового обґрунтованої моделі формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу відповідає новим соціальним запитам, узгоджується з інформаційно-технологічним етапом розвитку суспільства та водночас втілює прийнятну загальнодержавну концепцію реформування галузі охорони здоров'я. Натомість погоджуємося з думкою здобувача про брак спеціальних наукових досліджень з окресленої проблеми, що дозволяє аніж не сумніватися в актуальності дослідження В. В. Свиридюка як на науковому, так і соціальному й практичному вимірах.

Проникливе розуміння дисертантом суті наукової проблеми забезпечило коректне формулюванню мети дослідження, вможливило рельєфне окреслення його завдань, а також дозволило спланувати етапність наукового пошуку. Дослідником виважено встановлено науковий інструментарій, де розкрито об'єкт і предмет дослідження, його методи. У дисертації лапідарно представлено наукову новизну і теоретичне значення роботи, тут присутньо розкрито те, що автором одержано вперше (структурно визначено, теоретично обґрунтовано і критеріально-рівнево окреслено авторську

модель), було удосконалено (ефективність методики визначення ймовірності прогнозування за індексом Херста і розмірністю Хаусдорфа-Безіковича), а також те, що ним набуло подальшого розвитку (зміст, форми і методи формування досліджуваного феномена).

Про практичне значення дисертаційної роботи дозволяють судити упровадження технології реалізації моделі формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства в чинну систему вищої медичної освіти, розроблені спецкурс і методичні рекомендації для викладачів і студентів.

З'ясовано, що результати дослідження було експериментально впроваджено в трьох закладах вищої медичної освіти Житомирської, Тернопільської та Чернівецької областей, апробовано на чотирьох міжнародних і чотирьох всеукраїнських науково-практичних конференціях. Здобувач має достатню кількість публікацій, з-поміж яких окремий розділ в англійській монографії, 7 статей у фахових наукових виданнях України, одна стаття у закордонному науковому виданні, 12 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

Привертає увагу концептуальність дослідження, де наскрізною ідеєю запровадження авторської моделі є думка про прикладне використання наукометричних показників оцінки значущості наукових досліджень та створення об'єктів інтелектуальної власності на основі обчислення індексу Херста, встановлення розмірності Хаусдорфа-Безіковича та коефіцієнтів повноти цитувань. Автор переконливо доводить, що окрім загальноприйнятих наукових підходів у підготовці магістрів медсестринства (системного, діяльнісного, суб'єктного, синергетичного, компетентнісного, технологічного) має застосовуватися ще й наукометричний підхід. Так, на нашу думку, забезпечено релевантність сучасної освітньо-наукової підготовки магістрів медсестринства, інкрустовано ідею запровадження європейського триплету: *освіта* \Leftrightarrow *наука* \Leftrightarrow *інновація*.

Змістово-теоретичний аналіз архітектури дисертації В. В. Свиридюка дає змогу стверджувати про логіку сходження від загального (об'єкта дослідження) до часткового (предмета дослідження) і реалізацію задачного підходу до вирішення науково-педагогічної проблеми. Дослідником запроваджено таку логіко-пошукову схему: **студіювання теоретичних основ формування інформаційно-комунікативної компетентності магістрів медсестринства \Leftrightarrow теоретичне моделювання процесу формування інформаційно-комунікативної компетентності досліджуваного феномена \Leftrightarrow експериментальна перевірка ефективності впровадження авторської моделі на етапі верифікації.**

Дисертантом науково зріло опрацьовано теоретичні засади порушеної проблеми. Ним, передусім, зроблено акцент на розробленості проблеми підготовки магістрів медсестринства в Україні, розкритті понятійно-категоріального апарату роботи, зокрема, на контент-аналізі базового поняття «інформаційно-комунікативна компетентність магістрів медсестринства», а також на контекстному аналізі та обґрунтуванні пріоритетності наукових підходів.

Науково виваженим, на нашу думку, є твердження про те, що для досягнення поставленої мети засадничими виступають наукометричний і технологічний підходи. Перший підхід реалізує наскрізну авторську наукову ідею, а інший – відповідає предмету дослідження та цілком корелює зі змістом інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі охорони здоров'я.

Не викликає сумнівів доцільність застосування автором методу комп'ютерного моделювання, презентації об'єктів інтелектуальної власності на наукових форумах, водночас погоджуємося з перспективністю розміщення кращих матеріалів у наукометричних базах. У такий спосіб, з одного боку, з'являються нові ресурси для покращення освітньо-наукової підготовки магістрів медсестринства, а з іншого боку – у майбутніх фахівців в галузі охорони здоров'я створюються нові можливості для подальшої науково-дослідної роботи.

Належний теоретичний рівень дослідження представлено авторською моделлю формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу, змістово-теоретичним і структурно-системним аналізом означеної компетентності, критеріально-рівневими вимірами її сформованості. Характерним у розробленні такої моделі є те, що її структурні компоненти так чи інакше репрезентують структуру досліджуваного феномена, корелюють із окресленими критеріями його сформованості.

У роботі подальшого наукового осмислення набуло положення про дуальну природу компетентності, двоїстість її проявів. Так до показників креативно-особистісного критерію дисертантом віднесено інтуїцію, творчу уяву, креативність, дивергентність та оригінальність мислення, а з-поміж особистісних якостей виокремлено цілеспрямованість, толерантність, емпатію й асертивність. Натомість наукометричний критерій (зовнішній прояв компетентності) представлений показниками кількості презентацій і дипломів за кращу наукову розробку, публікацій на іноземній мові, створених об'єктів інтелектуальної власності та цитувань іншими дослідниками.

Концептуально довершеною видається наукова позиція здобувача про необхідність розробки технології впровадження авторської моделі, про реалізацію в підготовці магістрів медсестринства трьох послідовних етапів: мотиваційно-діагностичного, пізнавально-корегуючого та контрольного-результативного. На кожному з визначених етапів дисертантом здійснено методично виважений вибір форм, методів і засобів розв'язання сформульованих завдань. Квінтесенцією змістового компонента методики навчання магістрантів слугує авторський спецкурс «Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу», а процесуального компонента - інтерактивні методи та хмарні технології.

Здобувачем кваліфіковано підготовлено і проведено дослідно-експериментальну ланку роботи, у якій дотримано вимоги валідності, репрезентативності, вірогідності та надійності. У педагогічному експерименті взяло участь 437 респондентів із трьох закладів вищої медичної освіти України. На констатувальному етапі експерименту статистично

перевірено однорідність КГ і ЕГ, засвідчено недостатню сформованість у них інформаційно-комунікативної компетентності. За результатами обробки експериментальних даних опісля формувального етапу педагогічного експерименту дослідником зроблено статистично обґрунтований висновок про ефективність розробленої технології впровадження авторської моделі.

Віддаючи дисертанту належне, слід наголосити на теоретичному й практичному значенні зроблених висновків, у яких викладено основні результати дослідження, посутньо розкрито те, наскільки повно й вичерпно розв'язано поставлені в роботі завдання. Автореферат лапідарно відображає основні положення дисертації.

Підсумовуючи вищезазначене, до вагомих результатів дисертаційної роботи відносимо:

1. Окреслене теоретико-методологічне підґрунтя формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства, обґрунтовану пріоритетність наукометричного і технологічного підходів.

2. Феноменологічні характеристики компетентнісної підготовки майбутніх магістрів медсестринства в умовах дидактично виваженої реалізації наукометричного і технологічного підходів.

3. Авторську модель формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу.

4. Зміст і структуру інформаційно-комунікативної компетентності магістрів медсестринства, її зовнішні та внутрішні прояви.

5. Критеріально-рівневий інструментарій визначення інформаційно-комунікативної компетентності магістрів медсестринства.

6. Технологію впровадження авторської моделі формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу.

Оцінюючи позитивно дисертацію Володимира Свиридюка, доречно висловити окремі побажання, назвати дискусійні питання, до яких відносимо такі:

1. Зважаючи на роль практики майбутніх магістрів медсестринства в закладах охорони здоров'я і в закладах вищої медичної освіти, цікаво було б з'ясувати її місце в авторській технології впровадження розробленої моделі формування досліджуваного феномену, розкрити методичні аспекти цього питання.

2. Ураховуючи те, що освітньо-наукова підготовка магістрів триває два роки та зважаючи на нерівномірній розподіл часу на вивчення теоретичної частини і проходження практик, цікаво прослідкувати динаміку формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства протягом двох років навчання. Дізнатися, на якому році навчання й завдячуючи чому досягався найбільший результат.

3. Аналізуючи стилі діяльнісної комунікативної взаємодії (авторитарний, партнерський, контрактний, маніпулятивний, особистісно-орієнтований,

чергувально-командний, с. 75-82) між пацієнтами і медичними працівниками, цікаво з'ясувати, який із стилів превалює в системі охорони здоров'я України, а також, з огляду на порушену в роботі проблему, обґрунтувати їх релевантність.

4. Зважаючи на предмет дослідження (формування інформаційно-комунікативної компетентності...), цікаво було дещо більше дізнатися про використання хмарних технологій у підготовці магістрів медсестринства.

5. Деякі із представлених у роботі таблиць можна було розмістити в додатках (приміром, таблиця 2.1, таблиця 2.2, таблиця 3.4), оскільки в них подана допоміжна інформація.

Висновок. Зроблені окремі побажання, висловлені дискусійні питання аніж не зменшують наукової цінності дослідження "Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу". Рецензована робота має наукову новизну, теоретичне і практичне значення, а також вірогідними є результати дослідження. На основі змістово-теоретичного аналізу, вивчення експериментальної складової роботи, зроблено висновок, що дисертація є самостійним, цілісним, завершеним дослідженням, в якому розв'язана актуальна наукова задача, одержані об'єктивно нові та науково обґрунтовані результати з педагогіки. Дисертаційна робота цілком відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України про "Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника" (№ 567 від 24 липня 2013 р.), що дає підставу для присудження Володимиру Свиридюку наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

професор кафедри математичного аналізу

Житомирського державного

університету імені Івана Франка,

доктор педагогічних наук, професор

Семенець С.П.

Підпис С.П. Семенця засвідчує:

Проректор з наукової і міжнародної роботи

Житомирського державного

університету імені Івана Франка,

доктор педагогічних наук, професор

Сейко Н.А.